

V Praze dne 8. dubna 2015
Č.j.: 359/15

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

I. Úvod

Cílem předložených novel zákonů jsou především technické změny a sjednocení terminologie v souvislosti s rekodifikací soukromého práva. Část těchto změn byla již dříve obsažena ve sněmovním tisku č. 991, jenž však Poslanecká sněmovna v důsledku svého rozpuštění nestihla projednat.

Úpravy navržené v novele zákona o evidenci obyvatel se týkají zejména rozšíření a zpřesnění údajů vedených v agendovém informačním systému evidence obyvatel, v registru rodných čísel a počtu údajů využívaných z informačních systémů o cizincích s povolením k pobytu na území České republiky, mj. i v souvislosti s nabytím účinnosti nového zákona o státním občanství. Nově je navrženo zavedení povinnosti ohlašovným, aby umožnily fyzickým osobám hlášeným k trvalému pobytu na adrese sídla ohlašovny převzít oznámení o uložení zásilky a výzvu s poučením. Toto ustanovení umožní použít ve správním řízení fikci doručení a zefektivní tím tato řízení.

Novely zákona o občanských průkazech a zákona o cestovních dokladech obsahují zčásti parametrické změny k novele zákona o evidenci obyvatel, nově bude možné podat žádost u kteréhokoli obecního úřadu obce s rozšířenou působností (převzetí bude možné pouze u téhož obecního úřadu). V zákoně o cestovních dokladech se navíc navrhuje zrušit vydávání cestovních pasů bez strojově čitelných údajů a bez

nosiče dat s biometrickými údaji a nově je navržena možnost vydání „plnohodnotného“ cestovního pasu přednostně v krátké lhůtě za zvýšený správní poplatek. Obdobně je ukončení vydávání cestovních dokladů bez strojově čitelných údajů a bez nosiče dat s biometrickými údaji promítnuto v novele zákona o azylu a v novele zákona o pobytu cizinců.

V připojené novele zákona o správních poplatcích se navrhuje zavést nové správní poplatky za podání návrhu na zrušení údaje o místu trvalého pobytu a ohlášení ukončení trvalého pobytu na území České republiky a rovněž správní poplatek za nepovinnou výměnu občanského průkazu. V důsledku zavedení možnosti vydání cestovního pasu ve zkrácené lhůtě je navržen vyšší správní poplatek.

Součástí předkládaného návrhu zákona jsou i změny dalších zákonů související s rozšířením subjektů využívajících údaje z jednotlivých informačních systémů.

II. Připomínky a návrhy změn

Předkládaný zákon obsahuje z velké části změny legislativně-technického charakteru nebo změny v oblasti správních úkonů, jejichž dopady se budou týkat jen úzce vymezeného okruhu osob, případně budou jejich dopady, především na občany ČR a cizince dlouhodobě pobývajících na území ČR, velmi omezené. Na hodnocení dopadu regulace by proto bylo možné nahlížet shovívavě. Předložená Závěrečná zpráva hodnocení dopadů regulace (sic!) však vykazuje některé zásadní nedostatky, na které je nutné upozornit:

- Zpráva je v jednotlivých částech přehledně rozdělena dle upravovaných oblastí. Bohužel je však patrné, že se na jejím zpracování pravděpodobně podílelo více zpracovatelů, a Zpráva tudíž není zcela konzistentní co do kvality. Jednotlivé části Zprávy také obsahují velké množství duplicitních informací. To je patrné především u částí 1.2, 1.3, 1.5 a 2.2.
- Zpráva trpí častým neduhem, tedy nesprávnou definicí problému. Většina odstavců tak začíná slovy „navrhuje se...“, tedy nikoliv popisem současné situace a z ní plynoucího problému, ale přímo popisem návrhů legislativních změn, které by měly vést ke kýženému cílovému stavu. Není tedy zřejmé, proč se dané změny navrhují. Lze najít i výjimky, například čtvrtý odstavec v podčásti *K zákonu o občanských průkazech*, který popisuje problém nesouladu adresy trvalého pobytu uvedeného v OP a skutečné adresy. Takových výjimek je však poskrovnu.
- Část 1.4 Identifikace dotčených subjektů správně uvádí občany mezi subjekty, na které přímo dopadá novela zákona o občanských průkazech. Uvádí se zde, že se množí případy, kdy adresa trvalého pobytu uvedená OP nedopovídá skutečné adrese. Nedozvíme se ovšem, kolik se takových případů vyskytuje např. ročně, do jaké míry „se množí“ a do jaké míry je tato skutečnost problémem. Naopak je zde opět uvedeno, jaké změny „se navrhují“.
- V části 1.5 opět není, až na výjimky, popsán cílový stav, ale navrhované změny. Často opět není uvedeno, proč jsou uvedené změny navrhovány.
- Část 2 – návrh variant řešení popisuje pouze „klasickou“ dvojici: variantu nulovou (zjevně nic neřešící) a variantu změny zákona. Lze ovšem předpokládat, že ve většině popisovaných případů nelze volit jinou, než legislativní cestu, a tudíž se nejedná o zásadní nedostatek. Pozoruhodné

ovšem je, že popis varianty 2 obsahuje v druhé části spíše popis existujícího problému – účelové rušení trvalého pobytu na území ČR z důvodů vyhýbání se exekučnímu řízení, apod. Tento popis, obsahující dokonce i kvantitativní údaje, by zřejmě patřil spíše do části 1.2.

- Zajímavé je také navrhované řešení tohoto problému – zavedení správních poplatků za podání návrhu na zrušení trvalého pobytu a zavedení správního poplatku za ukončení trvalého pobytu na území ČR. Předpokládá se, že tak dojde k snížení počtu zmíněných účelových ukončení trvalého pobytu. Bylo by vhodné se zamyslet nad tím, zda je nutné za tyto prohřešky „trestat“ i ty občany, kteří o zrušení trvalého pobytu požádají bez postranních úmyslů, nebo bylo-li možné zvolit jiné řešení.
- Nejzávažnější nedostatky vykazuje část 3 – Vyhodnocení nákladů a přínosů. Zde jsou uvedeny pouze náklady pro veřejné rozpočty spojené s úpravou agendového informačního systému. Vůbec zde ovšem nejsou uvedeny náklady pro občany plynoucí například z výše uvedených správních poplatků. Je až neuvěřitelné, že předkladatel uvádí efekt těchto správních poplatků pouze jako přínos pro rozpočty obcí. Nutno podotknout, že tyto přínosy jsou dokonce poměrně podrobně vyčísleny.

III. Závěr

Vzhledem k nepříliš významným dopadům Komise RIA po odstranění výše uvedených nedostatků a předložení doplnění závěrečné zpráv RIA předpokládá schválení návrhu k dalšímu projednání.

Vypracoval: ing. Daniel Trnka

prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.
předseda komise